Paper No.T1.4-3
08036

IZAZOVI I OPREDELJENJA STUDENATA OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA – ZAPOSLENJE ILI NASTAVAK OBRAZOVANJA

Nenad Bingulac[1], Sanja Škorić[2], Jelena Matijašević [3]
[1,2,3]*Univerzitet Privredna akademija, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad, Srbija*
[1]nbingulac@pravni-fakultet.info, [2]sanja@pravni-fakultet.info, [3]jelena@pravni-fakultet.info

Kratak sadržaj: *Potreba za ovim radom proistekla je iz kraće analize potrebe za obrazovnim profilima i mogućnostima zaposlenja nakon studija. Rad predstavlja istraživanje koje je podeljeno na dve zasebne grupe analize podataka, a sa ciljem da se dobijeni rezultati sveobuhvatno sagledaju i prikažu. Prva grupa analize podataka proizilazi iz ankete koja je sprovedena kod studenata druge i četvrte godine Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe u Novom Sadu sa fokusom da li i u kojoj meri su opredeljeni za nastavak svog obrazovanja na master akademskim studijama ili su opredeljeni za zaposlenje u struci nakon završenih osnovnih studija. U samom radu će biti više reči o tome zašto je ovo alternativno formulisano. Drugi deo rada čini analiza podata koji su dobijeni od Nacionalne službe za zapošljavanje koji se odnose na broj nezaposlenih lica, konkretno diplomiranih pravnika ali i prikaz pregleda potrebe poslodavaca za diplomiranim pravnicima i master pravnicima. Na kraju rada ukazaće se na zaključke autora koji su proistekli iz ovog istraživanja.*

Ključne reči: studenti pravnog fakulteta, zavod za zaposljavanje, master akademske studije

CHALLENGES AND DETERMINED STUDENTS OF ACADEMIC STUDIES - EMPLOYMENT OR CONTINUATION OF EDUCATION

Abstract: *The need for this work stemmed from a brief analysis of the need for educational profiles and employment opportunities after graduation. The paper is a research that is divided into two separate groups of data analysis, with the aim of comprehensively reviewing and presenting the obtained results. The first group of data analysis comes from a survey conducted among second and fourth year students of the Faculty of Law and Economics in Novi Sad with a focus on whether and to what extent they are committed to continuing their education in master's academic studies or employment. after completing undergraduate studies. There will be more talk in the paper about why this is alternatively formulated. The second part of the paper is an analysis of data obtained from the National Employment Service relating to the number of unemployed persons, specifically law graduates, but also a review of the needs of employers for law graduates and master lawyers. At the end of the paper, the conclusions of the authors that emerged from this research will be pointed out.*

Key Words: law students, employment bureau, master studies

1. UVOD

Master akademske studije predstavljaju nadogradnju stečenog znanja koje je usvojeno tokom osnovnih akademskih studija ili predstavlaju proširivanje edukativne lepeze znanja ako se student opredeli da nastavi studije koje imaju određeni diskurs u odnosu na osnovne akademske studije. Master studije sa dužinom svog trajanja (godinu do dve dana) predstavljaju relativno efikasan metod nadogradnje edukacije ali i sticanja određenih specijalizovanih saznanja ili primenljivih veština iz tih oblasti.

Pored ukazanog, sa završenim master studijama povećava se mogućnost zaposlenja (biće više reči o tome prilikom analize pojedinih statističkih podataka), postoji mogućnost promene pozicije na postojećem poslu, inoviranje stečenih ili usvajanje novih saznanja...

Ako se za primer može uzeti Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, na kojem je i sproveden deo ovog istraživanja, onda bi se moglo navesti da studijski program master akademskih studija je kreiran tako da kroz različite, brižljivo odabrane pravne predmete pruža studentima šira znanja u onim segmentima pravnih instituta koji su neophodni da bi se zaokružila celina sadržaja predviđenih za usvajanje od strane budućih kadrova pravne struke. Studenti postaju osposobljeni za obavljanje poslova u različitim organima, organizacijama, ustanovama, državnim i privatnim firmama i preduzećima. Prevashodni cilj studijskog programa jeste nadgradnja postojećih znanja novim, kako bi se formirali što bolji kadrovi u oblasti prava.[1]

Iz do sada iznetog može se videti da je ukazano na pozitivne elemente opredeljivanja studenata osnovnih studija da nastave sa svojom edukacijom na master akademskim studijama. U neformalnom razgovoru razlozi zbog čega se ne uviđa značaj nastavka školovanja je u tome što najvećem broju studenata je fokus nakon studija na zoposlenje i ostvarivanje kao diplomirani pravnik, a master studije ne vide kao „alat za postizanje tog cilja". S druge strane, na opredeljivanje za nastavak studiranja utiče i visina školarine ili postojanje odnosno nepostojanje stipendije.

2. PRIKAZ REZULTATA PROISTEKLIH IZ SPROVEDENE ANKETE

U cilju razmatranja ove teme, ali i dobijanja određenih povratnih informacija od strane studenata, sprovedena je anketa kod studenata sa druge i četvrte godine studija, Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe u Novom Sadu. Razlog zašto smo se opredelili za ove godine studija je u tome što studenti druge godine imaju određenju percepciju studiranja i značaja studiranja ali su izopšteni od potrebe za apliciranjem za posao u struci, dok s druge strane studenti četvrte godine razvijaju postepeno svest o tome „šta nakon studija". Anketa koja je bila anonimlnog karaktera, a imala je na postavljena pitanja ponuđene odgovore sprovedena je na oglednom broju od 53 studenta.

Pre nego što se nastavi potrebno je ukazati zašto je naslov ovog rada alternativno formulisan (zaposlenje ili nastavak obrazovanja). U neformalnom razogovru studenti koji su se opredelili za nastavak studiranja ali i da uporedno budu zaposleni, fokus vide ipak na zaposlenju dok im je sama edukacija na master studijama više dodatna voljna obaveza za koju žele da odvoje određeni deo svog vremena ali znatno manje ako bi se poredili sa studentima koji nastavljaju sa master studijama ali da pritome nisu zaposleni.

Sa ciljem celishodnosti ovog prikaza, fokus analize biće na svega tri anketna pitanja.

Na pitanje *Nakon završenih osnovnih studija:*, predviđeni su odgovori *upisujem master akademske studije / tražiću zaposlenje u struci / upisujem master akademske studije i tražiću zaposlenje / drugo (sa mogućnošću da se navede o čemu se radi)*. Rezultati ankete sa druge godine studija pokazuju da po 45% ispitanika se opredelilo za odgovor *tražiću zaposlenje u struci* i za *upisujem master akademske studije i tražiću zaposlenje,* dok se 10% ispitanika opredelilo za odgovor *upisujem master akademske studije.* Kod studenata četvrte godine, rezultati ankete su sledeći: 60% ispitanika se opredelilo za odgovor *tražiću zaposlenje u struci,* dok se po 40% studenata opredelilo za *upisujem master akademske studije i tražiću zaposlenje*.

Tabela 1. Anketno pitanje broj 1.

Anketno pitanje	***Ponuđeni odgovori***			
Anketa sprovedena kod studenata druge godine osnovnih akademskih studija				
Nakon završenih osnovnih studija	*Upisujem master akademske studije*	*Tražiću zaposlenje u struci*	*Upisujem master akademske studije i tražiću zaposlenje*	*Drugo*
Analiza dobijenih podataka:	10%	45%	45%	0%
Anketa sprovedena kod studenata četvrte godine osnovnih akademskih studija				
Nakon završenih osnovnih studija	*Upisujem master akademske studije*	*Tražiću zaposlenje u struci*	*Upisujem master akademske studije i tražiću zaposlenje*	*Drugo*
Analiza dobijenih podataka:	0%	60%	40%	0%

Na pitanje *da li smatrate da sa završenim master studijama imate veće izglede za zaposlenje*, predviđeni odgovori su *da / ne*. Rezultati ukazuju da 55% ispitanika se opredelilo za odgovor *da,* dok se po 45% studenata opredelilo za *ne*. Potrebno je dodati da studenti koji su na prethodno anketno pitanje odgovorili sa *Upisujem master akademske studije* i sa *Upisujem master akademske studije i tražiću zaposlenje*, ukazuju na značaj nastavka školovanja što bi kao posledicu imalo i veće mogućnosti kod zaposlenja. Kod studenata četvrte godine, rezultati ankete su sledeći: 60% ispitanika se opredelilo za odgovor *ne,* dok se po 40% studenata opredelilo za odgovor *da*.

Tabela 2. Anketno pitanje broj 2.

Anketno pitanje	***Ponuđeni odgovori***	
Anketa sprovedena kod studenata druge godine osnovnih akademskih studija		
Da li smatrate da sa završenim master studijama imate veće izglede za zaposlenje	*Da*	*Ne*
Analiza dobijenih podataka:	55%	45%
Anketa sprovedena kod studenata četvrte godine osnovnih akademskih studija		
Da li smatrate da sa završenim master studijama imate veće izglede za zaposlenje	*Da*	*Ne*

Analiza dobijenih podataka:	40%	60%

Na pitanje *da li ste upućeni da je na nekom konkursu za zapošljavanje bilo naznačeno da su neophodne završene master akademske studije*, predviđeni odgovori su *da* / *ne*. Rezulteti pokazuju da su ispitanici odgovorili sa *ne* u 70% slučajeva, dok u 30% slučajeva su odgovorili sa *da*. Kod studenata četvrte godine, rezultati ankete su sledeći: 75% ispitanika se opredelilo za odgovor *ne,* dok se po 25% studenata opredelilo za odgovor *da*..

Tabela 3. Anketno pitanje broj 3.

Anketno pitanje	***Ponuđeni odgovori***	
Anketa sprovedena kod studenata druge godine osnovnih akademskih studija		
Da li ste upućeni da je na nekom konkursu za zapošljavanje bilo naznačeno da su neophodne završene master akademske studije	*Da*	*Ne*
Analiza dobijenih podataka:	30%	70%
Anketa sprovedena kod studenata četvrte godine osnovnih akademskih studija		
Da li ste upućeni da je na nekom konkursu za zapošljavanje bilo naznačeno da su neophodne završene master akademske studije	*Da*	*Ne*
Analiza dobijenih podataka:	25%	75%

3. ANALIZA PODATAKA DOBIJENI OD NACIONALNE SLUŽBE ZA ZAPOŠLJAVANJE

Prikaz i analiza podataka koja sledi zasniva se na podacima koji su dobijeni od Nacionalne službe za zapošljavanje koji se odnose na broj nezaposlenih lica, konkretno diplomiranih pravnika ali i prikaz pregleda potrebe poslodavaca za diplomiranim pravnicima i master pravnicima. Period za koji smo se opredelili je od avgusta do decembra 2021. godine, iz razloga što taj period predstavlja period drugog semestra, kada studenti završene četvrte godine postepeno razmatraju svoje poslovne mogućnosti i opredeljuju se da li da nastave svoje školovanje na master akademskim studijama. Kao poslednji mesec istraživanja je uzet decembar 2021. godine iz razloga što nisu još dostupni podaci za januar 2022.godine.

Na osnovu dostupnih podataka možemo da vidimo da u periodu avgusta 2021. godine broj prijavljenih potreba za zapošljavanjem tj. broj nezaposlenih pravnika koji su prijavljeni na biro za zapošljavanje (u statističkim podacima je na ovaj način navedeno – nije precizirano da li se radi o diplomiranim ili master pravnicima) je 11988. Broj slobodnih poslova za zapošljavanje diplomiranog pravnika / master pravnika (VII-1 – šifra zanimanja 716800) iznosio je 32, dok slobodnih poslova za zapošljavanje diplomiranog pravnika (716820) iznosio je 28 mesta.

Za period septembra 2021. godine broj prijavljenih potreba za zapošljavanjem tj. broj nezaposlenih pravnika koji su prijavljeni na biro za zapošljavanje je 11857. Broj slobodnih poslova za zapošljavanje diplomiranog pravnika / master pravnika iznosio je 35, dok slobodnih poslova za zapošljavanje diplomiranog pravnika iznosio je 22 mesta.

Za period oktobra 2021. godine broj prijavljenih potreba za zapošljavanjem tj. broj nezaposlenih pravnika koji su prijavljeni na biro za zapošljavanje je 11733. Broj slobodnih poslova za zapošljavanje diplomiranog pravnika / master pravnika iznosio je 18, dok slobodnih poslova za zapošljavanje diplomiranog pravnika iznosio je 45 mesta.

Za period novembra 2021. godine broj prijavljenih potreba za zapošljavanjem tj. broj nezaposlenih pravnika koji su prijavljeni na biro za zapošljavanje je 11728. Broj slobodnih poslova za zapošljavanje diplomiranog pravnika / master pravnika iznosio je 21, dok slobodnih poslova za zapošljavanje diplomiranog pravnika iznosio je 14 mesta.

Za period decembra 2021. godine broj prijavljenih potreba za zapošljavanjem tj. broj nezaposlenih pravnika koji su prijavljeni na biro za zapošljavanje je 11491. Broj slobodnih poslova za zapošljavanje diplomiranog pravnika / master pravnika iznosio je 26, dok slobodnih poslova za zapošljavanje diplomiranog pravnika iznosio je 14 mesta.

Tabela 4. Prikaz podataka Nacionalne službe za zapošljavanje koji se odnose na broj nezaposlenih pravnika, i prikaz pregleda potrebe poslodavaca za diplomiranim pravnicima i master pravnicima za period od avgusta do decembra 2021. godine.

Avgust 2021. godine	
Broj prijavljenih potreba za zapošljavanjem	Broj slobodnih poslova za zapošljavanje

	Diplomirani pravnik	Master pravnik
11988	28	32
September 2021. godine		
Broj prijavljenih potreba za zapošljavanjem	Broj slobodnih poslova za zapošljavanje	
	Diplomirani pravnik	Master pravnik
11857	22	35
Oktobar 2021. godine		
Broj prijavljenih potreba za zapošljavanjem	Broj slobodnih poslova za zapošljavanje	
	Diplomirani pravnik	Master pravnik
11733	45	18
Novembar 2021. godine		
Broj prijavljenih potreba za zapošljavanjem	Broj slobodnih poslova za zapošljavanje	
	Diplomirani pravnik	Master pravnik
11728	14	21
Decembar 2021. godine		
Broj prijavljenih potreba za zapošljavanjem	Broj slobodnih poslova za zapošljavanje	
	Diplomirani pravnik	Master pravnik
11491	14	26

Na osnovu prikazanih podataka Nacionalne službe za zapošljavanje koji se odnose na broj nezaposlenih pravnika i potrebe poslodavaca za zapošljavanjem diplomiranih pravnika i master pravnika za period od avgusta do decembra 2021. godine možemo da vidimo da je okvirno posmatrano za oko 20% veća potreba poslodavaca za zapošljavanjem master pravnika.

4. ZAKLJUČAK

Master akademske studije predstavljaju nadogradnju stečenog znanja koje je usvojeno tokom osnovnih akademskih studija. Prednosti završenih master studija pored pomenutog su svakako i povećavanje mogućnosti za zaposlenje, postoji mogućnost promene pozicije na postojećem poslu, inoviranje stečenih ili usvajanje novih saznanja, povećanje zarade… Iako traju svega godinu do dve dana, manji broj studenata ne uviđa značaj nastavka školovanja neretko im je fokus nakon osnovnih studija zoposlenje, a master studije ne vide kao značajan elemet za postizanje pomenutog. Kod primetnog broja studenata, nastavak školovanja pored izdvojenog vremena zahteva od njih dodatna materijalna ulaganja (školarina, rentiranje stanova…) što predstavlja jedan od ključnijih razloga zbog čega se inicijalno ne opredeljuju za nastavak školovanja posebno ako se master studije ne vide kao značajniji element za buduće zaposlenje. Cilj ovog istraživanje je bio da se sagledaju statistički pokazatelji koji su proistekli i od strane studenata ali i od strane Nacionalne službe za zašošljavanje i da obradom pomenutih ukaženo na višestruki značaj master akademskih studija kako studentima tako i poslodavcima.

5. IZVORI

[1] Master akademske studije, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, https://www.pravni-fakultet.edu.rs/studije-2021/master-akademske-studije/studijski-program-opste-pravo.html
[2] Nacionalna služba za zapošljavanje, Mesečni statističko bilten – Nezaposlenost i zapošljavanje u Republici Srbiji broj 228, avgust 2021.g.
[3] Nacionalna služba za zapošljavanje, Mesečni statističko bilten – Nezaposlenost i zapošljavanje u Republici Srbiji broj 229, septembar 2021.g.
[4] Nacionalna služba za zapošljavanje, Mesečni statističko bilten – Nezaposlenost i zapošljavanje u Republici Srbiji broj 230, oktobar 2021.g.
[5] Nacionalna služba za zapošljavanje, Mesečni statističko bilten – Nezaposlenost i zapošljavanje u Republici Srbiji broj 231, novembar 2021.g.
[6] Nacionalna služba za zapošljavanje, Mesečni statističko bilten – Nezaposlenost i zapošljavanje u Republici Srbiji broj 232, decembar 2021.g.